

til at fremtvinge mod Regjeringens Ønske, at Statsraadsprotokollerne blive fremlagte. Ja, hvis der ikke skulde være nogen anden Mulighed, hvis det virkelig skulde være nødvendigt at gaa saa vidt, saa ser jeg ikke rettere, end i Grundlovens § 46 om parlamentariske Kommissioner indeholder et saadant Middel, hvorved man ligesom kan faae Regjeringen til at fremkomme med Statsraadsprotokollerne; thi det følger naturligvis af sig selv, at de ikke kunne udleveres til Alle og Enhver. Jeg haaber imidlertid, at det ikke skal blive nødvendigt at bruge slige skarpe Midler; det forekommer mig, at Regjeringen endog selv maatte ønske, at dette Forhold blev ordnet paa lignende Maade, som i de to andre nordiske Riger, hvor Sagen gaar saa overordentlig stille og rolig af; hvor Statsraadsprotokollerne blive tilsendte henholdsvis Stortinget og den svenske Rigsdag, hvor der bliver nedsat et Udvalg, det saakaldte Konstitutionsudvalg, og hvor det udtrykkelig bestemmes, dels i selve Grundloven og dels i den svenske Ministeransvarlighedslov af 10de Februar 1810 § 11, at naar der ikke imod Statsraadsprotokollens Indhold indtil den Dag, Rigsdagen begynder, er bleven anmærket Noget, saa maa der ved paafølgende Rigsdage ikke finde Tilfælde Sted, at altsaa Laushed vilde være det Samme som Decharge. Det forekommer mig, at en Regjering maatte føle sig allerhødestillet til et og helst maatte ønske en saadan Ordning, at Statsraadsprotokollerne altid bleve afgivne til den vedkommende Anklagemyndighed, og at dennes Laushed var Decharge. Det ærede Medlem for Høiested Amtis 3die Valgkreds kom ligesom forrige Gang for tre Aar siden ogsaa meget ind paa Spørgsmaalet om Meddeleagtighed, et Spørgsmaal, som iøvrigt allerede var fremme under den første Rigsretssag. Man vil i Beretningen derom Side 1005 finde et saadant Tilfælde, idet, som bekendt, en Minister havde givet Indkvarteringsordre til det bekendte Dragonregiment, som formentlig ukonstitutionelt var blevet oprettet og der staar, at det maa antages, at han ikke har været besejret til at modsætte sig Udførelsen af en Foranstaltning, som var en nødvendig Følge af en paa en anden Ministers Forsætning af Hs. Majestæt Kongen i lovlig Form afgivne Resolution. Jeg skal ingenlunde komme ind paa, hvorvidt dette er rigtigt eller ikke; men jeg tror, at en Ministeransvarlighedslov netop er det rette Sted til at faae saadanne tvivlsomme Spørgsmaal afgjorte, og fordi der findes en Rigsretssdom, derfor ere vi ingenlunde afskaarne fra i en Ministeransvarlighedslov at komme til noget Andet. Saavidt jeg husker, har ogsaa Monrad under Forhandlingen om det Lovforslag, han her senere forelagde, udtrykkelig udtalt, at det er netop derfor, vi give Lov, at naar vi synes, at Domstolene ikke fortolke Lovene paa rette Maade, vi saa her skulle give andre Lov, hvorved der træffes snævrere Grændser for

Domstolenes Fortolkning. Jeg tror, det er Meningen, om ikke Ordene. Det ærede Medlem for Høiested Amtis 3die Valgkreds havde særlig lagt Mærke til — jeg veed ikke, om det var denne Gang, men i alt Fald var det for tre Aar siden — og fremhævede de Ord i § 64 af den belgiske Grundlov af 7 Februar 1831, at kun den Minister, som havde medunderskrevet, skulde være ansvarlig. Det forekom mig, at det ærede Medlem idag aldeles fastholdt sin Ansæelse ved denne Leilighed; men jeg tror, at der foreligger en Misforstaaelse fra det ærede Medlems Side, og at han, hvis han vil undersøge den franske Text, hvor der staar „par cela seul“, vil finde, at Meningen er ikke, at Ministeren kun skulde være ansvarlig, naar han havde medunderskrevet; men Meningen er den, at der i selve Medunderskriften ligger en Brøde, saaledes, at man snarere kan oversætte det ved: allerede derved er han ansvarlig. Jeg skal i den Henseende henvise det ærede Medlem til et Skrift netop af en Belger, et Skrift, som det ærede Medlem vistnok overordentlig godt kender, det underer mig kun, at han ikke har nævnt det under Forhandlingerne. Det er efter min Mening det nyeste Hovedværk om Ministeransvarligheden, nemlig de Kerchoves Bog om Ministeransvarlighed. Det er en Belger, som behandler Ministeransvarlighedsspørgsmaalet, naturligvis særlig under Hensyn til de belgiske Forhold, og jeg tror, at det ærede Medlem for Høiested Amtis 3die Valgkreds vil ved at undersøge, hvad denne Mand siger netop om dette Punkt, se, at jeg har Ret i denne Henseende. Naturligvis kan man jo overordentlig godt fortolke, og det er utroligt, hvad der kan fremkomme ad Fortolkningens Vej. Jeg kommer saaledes til at tænke paa, at under den første Rigsretssag begyndte Forvareren for de anklagede Ministre at gjøre Forsøg paa at faae Sagen afvist, fordi der ikke fandtes nogen Ministeransvarlighedslov. I denne Henseende er man heldigvis kommet et godt Stykke fremad; nu siger man snarere omvendt: Vi behøve ingen Ministeransvarlighedslov; thi naturligvis kan Rigsretten dømme, uagtet vi ikke have en saadan Lov. Jeg kommer nu til et Punkt, der ikke tidligere i Dag har været berørt her, men som jeg lægger en ikke ringe Vægt paa, det er med Hensyn til Straffene. Mandt disse er ogsaa optaget Bøder. Jeg skal ikke fremkomme med Alt, hvad der kan siges i denne Henseende og navnlig imod Bødeftraffen særlig i dette Tilfælde. Det vilde vistnok forlænge Forhandlingen alt for meget. Men jeg skal tillade mig at henlede det mulige Udvalgs Opmærksomhed paa, at Hovedforfatterne om Ministeransvarlighed ere bestemte Modstandere af at anvende Bødeftraf. Jeg skal saaledes henvise til Robert Mohls bekendte Bog om Ministeransvarlighed, Side 551, og til Kerchoves nysnævnte Bog af 1867, Side 171. Disse Forfattere, navnlig den Sidste, nævne flere